

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
VI-QISM**

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
VI-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ISLOMIY BANK FAOLIYATI TO'G'RISIDAGI QONUNNI AMALIYOTGA TATBIQ ETISH: O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNING KONTSEPTUAL, METODOLOGIK VA INSTITUTIONAL ASOSLARI	12
Abdullayev Azamat Akbar o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА В ОРГАНИЗАЦИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ ОПЕРАТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ЦИКЛА	17
Джуманиязова Сабина Михайловна	
PAHTA TOZALASH USKUNALARI DETALLARINING XIZMAT MUDDATINI OSHIRISH UCHUN GETEROKOMPOZIT POLIMER MATERIALLAR TARKIBINI ISHLAB CHIQUISH	22
Bakirov Lutfillo Yuldoshaliyevich	
O'ZBEKISTONDA ERKIN IQTISODIY ZONALAR FAOLIYATI: TAHLIL VA NATIJALAR.....	29
Ubaydullayev Muxammadjon Abdusamad o'g'li	
Akbarov Diyorbek Ashirali o'g'li	
TRANSFORMING CORPORATE GOVERNANCE TO MEET THE CHALLENGES OF MODERN BUSINESS MODELS.....	32
F. Djalilov	
O'ZBEKISTONDA QURILISH SOHASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ULARNI BAHOLASH	41
Abdullayev Axror Jaxbarovich	
ЭКОНОМИКА ГОРОДСКОЙ МОБИЛЬНОСТИ: ПОТЕНЦИАЛ ЭЛЕКТРИФИКАЦИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ТРАНСПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	47
Махкамова Надира Саидмуратовна	
MINTAQA TUMANLARI O'RTASIDAGI INVESTITSIYA VA BANDLIK NOMUTANOSIBLIK LARI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	55
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
BUXORO VILOYATI IQTISODIYOTINING STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYASI: AGRAR MODEL DAN DIVERSIFIKATSIYALASHGAN TUZILMAGA O'TISH TENDENSIYALARI (2020-2024-YILLAR)	60
Ergashev Sherali Erali o'g'li	
IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISHNING HOZIRGI BOSQICHIDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA UNDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY PRINSIPLARINI JORIY ETISH.....	65
Tashmatov Shuhrat Hamrayevich	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA XIZMATLAR KO'RSATISH IMKONIYATI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	71
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
O'ZBEKISTONDA AVLODLARARO TRANSFERTLARNING NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY MAZMUNI	77
Mamadaliyeva Xafiza Xoldarovna	
To'rayev Mirzohid Hoshim o'g'li	
SUN'IY INTELLEKTNING O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI	83
Hamidova Shahzoda Odiljanovna	

IQTISODIYOTDA SHAFFOFLIK, ISHONCH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASHDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURLIGI.....	88
Sabirova Nodira Komil qizi	
RAQAMLI VALYUTALARNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	95
Nabiyeva Zilola Saydulla qizi	
XORAZM VILOYATIDA HUDUDIY IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	101
Avazbek Xalbekov	
IMPLEMENTATION OF PARETO ANALYSIS, SENSITIVITY ANALYSIS AND CVP MODELING TOOLS AT SATURN METAL LLC	108
Musaeva Shoira Azimovna	
YOG'-MOY KORXONALARINING TA'MINOT ZANJIRINI TAKOMILLASHTIRISHDA SCOR (SUPPLY CHAIN OPERATIONS REFERENCE) MODELIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI	116
Yuldashev Abduxakim Abdulkarimovich	
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПРИЗНАНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ НЕФОРМАЛЬНОГО И ИНФОРМАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНА.....	122
Анвар Аллабергенов	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLARNING YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI.....	128
Allanazarova B.K.	
BIOIQTISODIYOT-BARQAROR RIVOJLANISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARIDAN BIRI.....	135
Azimova Muxlisa Alisherbekovna	
KICHIK BIZNES TIZIMINING SINERGETIKEKONOMETRIK MODELINI ISHLAB CHIQUISH VA UNING PARAMETRLARINI BAHOLASH.....	139
Atamuratova Gulrux Muzafarovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	145
Xoltoyev Mirusmon Mirxamit o'g'li	
KIMYO SANOATI KORXONALARINING DIVERSIFIKATSIYALASHUV DARAJASINI NORMALLASHTIRILGAN ENTROPIYA INDEKSI ASOSIDA BAHOLASH.....	149
Razikov Otabek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA YO'NALISHLARI.....	157
Matkabalova Dilorom Xalilullayevna	
MINTAQA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA BAHOLASH. (Xorazm viloyati misolida)	165
Bekjanov Dilmurod Yuldashevich	
Narmetova Dilafruz Azamatovna	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	170
Ахмедова Шахноза Козим кизи	
KREDITLASH VA MIKROQARZ TIZIMINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	175
Elbekov Jasur Ergash o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AHOLINING UZOQ MUDDATLI FOYDALANILADIGAN TOVARLAR BILAN TA'MINLANISH DARAJASINI MODELASHTIRISH VA PROGNOZLASH.....	181
Sharipova Bibijon Baxtiyorovna	

ВНЕДРЕНИЕ ЦВЕТОВОЙ СИСТЕМЫ ПАКЕТОВ ДЛЯ РАЗДЕЛЬНОГО СБОРА ТВЁРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ В Г. ТАШКЕНТЕ: АДАПТАЦИЯ КОРЕЙСКОЙ МОДЕЛИ НА УРОВНЕ ДОМОХОЗЯЙСТВ	189
Джусупов Кубанычбек	
ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISHNING HUQUQIY MEKANIZMLARI: ZAMONAVIY YONDASHUV VA INNOVATSION YECHIMLAR.....	196
Shamuratov Shahzod Janibek o'g'li	
SHAHARSOZLIKDA BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASINI JORIY ETISH	200
Eshov Sherko'zi Asatulloevich	
THE ROLE OF TAXES IN THE FORMATION OF LOCAL BUDGET REVENUES	205
Kimsanbaeva Maftuna Bakhodirovna	
DETERMINANTS OF STAKEHOLDER SATISFACTION WITH CUSTOMS CLEARANCE IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	209
Khanifakhon Solikhova	
BANDLIKNI TA'MINLASHNING INNOVATSION YO'NALISHLARI (Xorazm viloyati misolida).....	213
Z. Sh. Matniyozova	
JIZZAX VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI VAHOLASH VA ISHLAB CHIQRISH HAJMINI PROGNOZLASH	218
Umirova Gulmira Shodiboy qizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ НИЗКОУГЛЕРОДНОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА.....	224
Расулкулов Жамшидбек Акрамкулович	
KORPORATIV BARQARORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK JAVOBGARLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	233
Komilova Guli Bagandik qizi	
THE ROLE OF DIGITAL INFRASTRUCTURE IN PROMOTING GREEN ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM CENTRAL ASIAN ECONOMIES.....	238
Eshboyev Mirjalol Baxrom o'g'li	
Ozatbekova Ozodaxon Nodirbek qizi	
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОЕ ИНТЕРВАЛЬНОЕ ОЦЕНИВАНИЕ СРЕДНЕГО ЗНАЧЕНИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ, ПРИТЯГИВАЮЩЕГОСЯ К УСТОЙЧИВОМУ РАСПРЕДЕЛЕНИЮ.....	250
Турсунов Гафур Таирович	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY HISOBOTI MUSTAQIL AUDITINING MOHIYATI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI: BANK FAOLIYATIGA XOS RISK OMILLARINI TASNIFLASH.....	259
Ibragimov Nodirbek Bahodir o'g'li	
ДЕМОКРАТИК TANLOV VA PROGRESSIV SOLIQQA TORTISHNING BARQARORLIGI	266
Malika Sharipova Maxmudjon qizi	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA YASHIL ENERGETIKA MANBALARINI UTILIZATSIYA QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	273
Ibadov Shoxrux Axmatilloevich	
EKONOMETRIK MODELASHTIRISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI IQTISODIY FAOLIYATINI PROGNOZLASH: 2030-YILGACHA SSENARIY TAHLILI.....	277
Fayzullayev Javlonbek Sultonovich	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI KORXONALARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA MARKETING DASTURINING O'RNI.....	283
Musayeva Shoira Azimovna	
O'ZBEKISTONDA ISH BERUVCHINING FUQAROLIK JAVOBGARLIGINI MAJBURIY SUG'URTA QILISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	289
Karimberdiyeva Dilrabo Rasulovna	

BANK TAVAKKALCHILIKLARINI BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	296
Matkarimova Ayman Jengisbaevna	
O'ZBEKISTONDA AGROSUG'URTA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA HUQUQIY OMILLARI	303
Jo'rayeva Sarvinoz Baxtiyor qizi	
BOSHQARISHDA SUG'URTA INSTRUMENTLARINI QO'LLASH AMALIYOTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	309
Mustafayeva Sevara Rustamovna	
O'ZBEKISTONDA SHAXSIY SUG'URTA XIZMATLARI BOZORINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	314
Qodirova Farangiz Komilovna	
COMPARATIVE ANALYSIS OF TOURISTS' HOTEL SELECTION PREFERENCES IN THE MAJOR TOURISM REGIONS OF UZBEKISTAN.....	320
Sardor Kuvandikov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH METODOLOGIYASINING USTUVOR YO'NALISHLARI	329
Madenova Elmira Nizamatdinovna	
BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....	334
Shoyev Davronbek Axmadjonovich	
O'ZBEKISTONDA UY-JOY QURILISHI KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA TARMOQNI 2032-YILGACHA RIVOJLANTIRISHNI PROGNOZLASH.....	340
Usmonov Mirumar Abdulla o'g'li	
YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJINING DRAYVERI SIFATIDA DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	349
Jannazarova Gauxar Kaipnazarovna	
Raxmatova Sevinch Sobir qizi	
O'ZBEKISTONDA IFRSGA O'TISH JARAYONIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING BOSHQARUV QARORLARIGA TA'SIRI: UZAUTO MOTORS MISOLIDA.....	353
Samaroxonov Asqarxon Jamolxon o'g'li	
Jo'rayeva Zahro Toshpo'latovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	358
Pyotr Kim	
TOSHKENT VILOYATI BO'STONLIQ TUMANIDA TURISTIK ZONALARNI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUVNING TASHKILIYIQTISODIY AHAMIYATI (DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA).....	364
Tolibboyev Zafarbek Axror o'g'li	
TURIZM SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY BOSHQARUV MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	372
Qarshiboyev Lochinbek Xusan o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ASOSIY VOSITALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI TAHLILINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	379
Muxidinov Ayubbek Nuritdinovich	
QASHQADARYODA NODAVLAT UNIVERSITETLARINING TASHKILIY RIVOJLANISHI: TALABALAR VA XODIMLAR POTENSIALINI TARKIBIY VA DEMOGRAFIK TAHLIL.....	382
Rahimov Sardor Uralovich	

O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARINING JOYLASHUVINING HOZIRGI HOLATI.....	388
Kudratov Muhammad Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA STATISTIK MA'LUMOTLARNI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAHLIL QILISH IMKONIYATLARI.....	393
Umarov Abbos Nuriddin o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УЗБЕКИСТАНА И РОССИИ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ, СТРУКТУРНАЯ ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ И СЦЕНАРИИ РАЗВИТИЯ.....	400
Муниса Турдибаева	
TURIZM SOHASIDA SIRKULYAR IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	410
Yuldosheva Laylo Isroilovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	416
O'ramov Jahongir Jo'rayevich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MUNOSABATLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH.....	421
O'Illokulova Feruza Mansurovna	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA YUQORI TEXNOLOGIK USKUNALARNI XARID QILISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA UMUMIY EGALIK QIYMATI (TCO) KONSEPSIYASINING AHAMIYATI	428
Dadamuxamedov Abduvaxob Abduvaxidovich	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOTNI TUZISH VA TAQDIM ETISH HAMDA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Xalilov Bahromjon Bahodirovich	

UDK: 657.6:339.92(575.1) JEL: M41, M42, F30 MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOTNI TUZISH VA TAQDIM ETISH HAMDA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH

Xalilov Bahromjon Bahodirovich
Osiyo xalqaro universiteti
“Iqtisodiyot” kafedrasida katta o‘qituvchisi
ORCID: 0000-0002-5900-0764
Email: xalilovbaxrom1011@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada moliyaviy hisobotni tuzish, taqdim etish hamda auditini takomillashtirish masalasi Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (MHXS/IFRS) asosida O‘zbekiston Respublikasi kontekstida ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot 2019–2023-yillar davomida O‘zbekistonda ro‘yxatdan o‘tgan 80 ta korxonada moliyaviy hisobotlari va audit xulosalari tahlili asosida amalga oshirilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, MHXS standartlarini to‘liq joriy etgan korxonalarda moliyaviy shaffoflik 34,7 % ga oshgan, investorlar ishonchi 28,3 % ga yaxshilangan, kredit xavfi ko‘rsatkichlari 19,5 % ga kamaygan. Bundan tashqari, ichki audit tizimini takomillashtirish orqali moliyaviy xatolar 41,2 % ga kamaytirilgani aniqlangan. Maqolada MHXSlarini joriy etishdagi asosiy to‘siqlar — malakali kadrlar yetishmasligi, dasturiy ta‘minot muammolari va tartibga solish mexanizmlarining nomukammalligi — tahlil qilingan va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: MHXS, IFRS, moliyaviy hisobot, audit, shaffoflik, ichki nazorat, O‘zbekiston, standartlashtirish, moliyaviy xatolar, investorlar ishonchi.

Аннотация: В данной статье рассматривается вопрос совершенствования составления, представления и аудита финансовой отчётности на основе Международных стандартов финансовой отчётности (МСФО) в контексте Республики Узбекистан. Исследование проведено на основе анализа финансовой отчётности и аудиторских заключений 80 предприятий за период 2019–2023 годов. Результаты показывают, что на предприятиях, полностью внедривших стандарты МСФО, показатель финансовой прозрачности возрос на 34,7%, доверие инвесторов улучшилось на 28,3%, а показатели кредитного риска снизились на 19,5%. Совершенствование системы внутреннего аудита позволило сократить финансовые ошибки на 41,2%. В статье рассмотрены основные барьеры внедрения МСФО и разработаны практические рекомендации.

Ключевые слова: МСФО, финансовая отчётность, аудит, прозрачность, внутренний контроль, Узбекистан, стандартизация.

Abstract: This article examines the improvement of financial reporting preparation, presentation, and audit based on International Financial Reporting Standards (IFRS) in the context of the Republic of Uzbekistan. The study is based on an analysis of financial statements and audit reports of 80 enterprises registered in Uzbekistan over the period 2019–2023. Results indicate that enterprises fully implementing IFRS showed a 34.7% increase in financial transparency indicators, a 28.3% improvement in investor confidence, and a 19.5% reduction in credit risk indicators. Furthermore, improvements in the internal audit system reduced financial errors by 41.2%. The article addresses key barriers to IFRS adoption and develops practical policy recommendations.

Keywords: IFRS, financial reporting, audit, transparency, internal control, Uzbekistan, standardization, financial errors, investor confidence.

KIRISH

Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida moliyaviy hisobotning sifati va ishonchligi iqtisodiy qarorlar qabul qilishning asosiy omili sifatida qaraladi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS/IFRS) moliyaviy ma'lumotlarning xalqaro qiyosiylikini ta'minlashga xizmat qilib, mamlakatlar va kompaniyalar o'rtasidagi ma'lumot asimmetriyasini kamaytirishga qaratilgan. Biroq rivojlanayotgan mamlakatlar, jumladan O'zbekiston uchun bu standartlarni samarali joriy etish muhim va murakkab masala bo'lib qolmoqda.

O'zbekiston Respublikasi 2016-yildan boshlab MHXS standartlarini bosqichma-bosqich joriy etish bo'yicha islohotlar dasturini amalga oshirmoqda. 2021-yil 3-mayda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot sohasini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni (PF-6208) bu jarayonni yanada tezlashtirdi. Mazkur farmon barcha ochiq aksiyadorlik jamiyatlari va strategik ahamiyatga ega korxonalarini 2023-yilga qadar MHXS asosida hisobot taqdim etishga majbur qildi.

Ammo amaliyot shuni ko'rsatadiki, standartlarni rasmiy joriy etish bilan ularni sifatli tatbiq etish o'rtasida sezilarli tafovut mavjud. Rakhimov va boshq. ta'kidlaganidek, aksariyat korxonalarda tuzilgan moliyaviy hisobotlar MHXS talablariga rasmiy jihatdan mos kelsa-da, mohiyat jihatdan eski milliy standartlar ruhida tuzilmoqda¹.

Shu sababli ushbu tadqiqot O'zbekiston kontekstida MHXS joriy etishning real natijalari, to'siqlari va audit sifatini yaxshilash yo'llarini empirik jihatdan o'rganishga yo'naltirilgan. Muallif nuqtayi nazaridan, bu masala nafaqat akademik ahamiyat kasb etadi, balki O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish dasturining uzviy tarkibiy qismi hisoblanadi.

Dunyo amaliyotida MHXS standartlarini joriy etish foydalari ko'plab empirik tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Leuz va Verrecchia oshkor etishning kengayishi kapital bozori likvidligini oshirishi va investorlar uchun ma'lumot olish xarajatlarini kamaytirishi mumkinligini nazariy va empirik jihatdan asoslab berdi². Bu fundamental xulosani keyingi tadqiqotlar yanada rivojlantirdi.

Barth va boshq. tomonidan 21 mamlakat bo'yicha o'tkazilgan keng qamrovli tadqiqot shuni ko'rsatdiki, MHXSlarini qabul qilgan mamlakatlar aksiyadorlik bozorlarida likvidlik 23 % ga oshgan, ma'lumotlarning asimmetriyasi esa 18 % ga kamaygan³. Hail va Leuz esa xalqaro kapital bozorlarida huquqiy institutlar sifati va qimmatli qog'ozlar qoidalari moliyaviy hisobot sifatiga ta'sirini o'rgangan holda, MHXSga o'tish kapital xarajatlarini sezilarli darajada pasaytirishini aniqlagan⁴. Bundan tashqari, Daske va boshq. Germaniya, Fransiya va Italiya misolida kapital xarajatlarining 6–9 % ga pasayishini qayd etgan⁵.

Davlat statistika qo'mitasining 2023-yildagi ma'lumotlariga ko'ra, aksiyadorlik jamiyatlarining atigi 47,3 % i MHXS bo'yicha to'liq hisobot taqdim etmoqda⁶. Moliya vazirligi ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yilda tekshirilgan 234 ta korxonadan 67 tasida (28,6 %) sezilarli moliyaviy hisobot xatolari aniqlangan⁷. Mahalliy tadqiqotchilar — Sodiqov va Nazarov⁸, Toshmatov va Umarov⁹ — o'z ishlarida bu tafovutning sabablarini o'rgangan bo'lib, ularning asosiy xulosasi malakali kadrlar salohiyatini yanada rivojlantirish va institutsional muhitni izchil takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etishidir.

Tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekistondagi korxonalarda MHXSlarini asosida moliyaviy hisobotni tuzish va audit sifatini oshirishning samarali yo'llarini aniqlash hamda ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

O'zbekiston korxonalarida MHXS standartlarini joriy etish holatini empirik tahlil qilish.

Moliyaviy hisobotning sifati va kompaniya moliyaviy ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni miqdoriy baholash.

1 Rakhimov, A., Yusupov, B., & Komilov, S. (2022). Moliyaviy hisobot sifati va investitsiya muhiti: O'zbekiston tajribasi. *Iqtisodiyot va Innovatsion Texnologiyalar*, 2022(4), 112–128. https://doi.org/10.55439/EIT/vol2022_iss4_a14

2 Leuz, C., & Verrecchia, R.E. (2000). The economic consequences of increased disclosure. *Journal of Accounting Research*, 38(Supplement), 91–124. <https://doi.org/10.2307/2672910>

3 Barth, M.E., Landsman, W.R., & Lang, M.H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, 46(3), 467–498. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00287.x>

4 Hail, L., & Leuz, C. (2006). International differences in the cost of equity capital: Do legal institutions and securities regulation matter? *Journal of Accounting Research*, 44(3), 485–531. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2006.00209.x>

5 Daske, H., Hail, L., Leuz, C., & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research*, 46(5), 1085–1142. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00306.x>

6 O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi. (2023). O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Toshkent: Davlat Statistika Qo'mitasi nashriyoti.

7 O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. (2023). Buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot sohasida islohotlar: 2023 yil hisoboti. Toshkent.

8 Sodiqov, A., & Nazarov, F. (2021). MHXS standartlari va O'zbekistonda moliyaviy hisobotning transformatsiyasi. *Moliya va bank ishi*, 3(1), 22–35.

9 Toshmatov, Sh., & Umarov, H. (2020). Buxgalteriya hisobotida xalqaro standartlarga o'tish: muammolar va yechimlar. *O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi*, 2020(2), 44–58.

Audit sifatini oshirishning institutsional va amaliy omillarini aniqlash.

Joriy etishdagi to'siqlarni tizimlashtirish va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

MHXSlarini joriy etish va audit sifatiga oid xalqaro ilmiy adabiyotlarni uch asosiy yo'nalishga ajratish mumkin.

Birinchi yo'nalish — standartlar konvergentsiyasining kapital bozorlari samaradorligiga ta'sirini o'rganadi. Bu borada Leuz va Verrecchia, Hail va Leuz, Armstrong va boshq. tadqiqotlari asosiy nazariy zamin bo'lib xizmat qiladi¹⁰. Ushbu olimlarning umumiy xulosasiga ko'ra, MHXSni joriy etish moliyaviy ma'lumotlar sifatini oshirish orqali kapital xarajatlarini pasaytiradi va bozor likvidligini yaxshilaydi. Muallif bu xulosani asosan to'g'ri deb hisoblaydi, biroq uning O'zbekiston kabi o'tish iqtisodiyoti sharoitida amal qilishi bir qator institutsional shartlarni talab etadi — xususan, sud tizimining mustaqilligi va moliyaviy infratuzilmaning yetarliligi.

Ikkinchi yo'nalish korxonalar darajasidagi natijalarni o'rganadi. Christensen va boshq. MHXSni joriy etish motivlarining (majburiy yoki ixtiyoriy) hisobot sifatiga ta'sirini tahlil qilib, majburiy joriy etishning hamma vaqt ham sifatni avtomatik tarzda oshirmasligini ko'rsatdi¹¹. Ahmed va boshq. esa hisobotning daromadlarni boshqarish ko'rsatkichlari bo'yicha yaxshilanishini tasdiqlagan¹². Bu ikki tadqiqot orasidagi farq muhim metodologik savolni ko'taradi: standartlar konvergentsiyasimi yoki ularni qo'llash motivatsiyasi — hisobot sifatini hal qiluvchi omilmi? Muallif nuqtayi nazaridan, O'zbekiston tajribasi Christensen va boshq. pozitsiyasini qo'llab-quvvatlaydi: majburiy joriy etish yetarli emas, uni qo'llab-quvvatlovchi institutsional insentivlar kerak.

Uchinchi yo'nalish rivojlanayotgan mamlakatlardagi institutsional muammolarga bag'ishlangan. Zeghal va Mhedhbi¹³ rivojlanayotgan mamlakatlarning MHXS ni qabul qilish ehtimoliyatiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganib, iqtisodiy o'sish darajasi, tashqi qarz va buxgalteriya an'anasini hal qiluvchi prediktorlar sifatida aniqlagan. Judge va boshq.¹⁴ esa institutsional nazariya nuqtai nazaridan milliy standartlar konvergentsiyasini tahlil qilib, tartibga solish muhitining sifatini asosiy omil sifatida ko'rsatgan. Ushbu ikki tadqiqot O'zbekiston kontekstida juda dolzarb bo'lib, muallif ularning xulosalari bilan to'liq hamfikr: tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirmasdan MHXS tatbiqi sirt qoladi.

O'rta Osiyo mintaqasi bo'yicha tadqiqotlar nisbatan kam. Isaeva¹⁵ Qozog'iston misolida MHXS joriy etishning moliyaviy shaffoflikka ijobiy ta'sirini aniqlagan bo'lib, bu natijalar O'zbekiston uchun ham qo'llanilishi mumkin. Djalilov va boshq.¹⁶ O'zbekiston banklari misolida MHXSlarining kredit sifatiga ta'sirini o'rganib, muayyan ijobiy dinamikani qayd etgan. Mahalliy tadqiqotchilar ichida Xolmatov va Shodiyev¹⁷ audit sifatining moliyaviy axborot ishonchlliligiga ta'sirini tahlil qilgan; Mirzayev va Karimov¹⁸ esa korporativ boshqaruv va ichki audit aloqasini O'zbekiston sharoitida o'rgangan. Muallif bu tadqiqotlarni muhim hissa sifatida baholaydi, biroq ularning asosiy kamchiligi — yirik va sanoat korxonalarini qamrab oluvchi keng qamrovli empirik dalillar yetishmasligi. Ushbu bo'shliqni qisman to'ldirish mazkur maqolaning asosiy ilmiy yangiligi hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot 2019–2023 yillar davomida O'zbekistonda faoliyat yurituvchi 80 ta korxonani qamrab oldi. Tanlanma quyidagi mezonlar asosida shakllantirildi: Respublika fond birjasida ro'yxatdan o'tgan ochiq aksiyadorlik jamiyatlari — 45 ta; yirik davlat unitar korxonalar — 20 ta; yirik xususiy kompaniyalar (aktivlari 50 mlrd so'mdan ortiq) — 15 ta.

Tanlanmada quyidagi tarmoqlar vakillangan: sanoat (31,3%), moliya sektori (18,8%), savdo va xizmatlar (22,5%), energetika (12,5%), qurilish va ko'chmas mulk (15,0%). Ma'lumotlar uchta asosiy manbadan to'plandi: (1) ochiq moliyaviy hisobotlar; (2) audit xulosalari; (3) korxonalar moliyaviy direktori va bosh buxgalterlari bilan

10 Armstrong, C.S., Barth, M.E., Jagolinzer, A.D., & Riedl, E.J. (2010). Market reaction to the adoption of IFRS in Europe. *The Accounting Review*, 85(1), 31–61. <https://doi.org/10.2308/accr.2010.85.1.31>

11 Christensen, H.B., Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption? *European Accounting Review*, 24(1), 31–61. <https://doi.org/10.1080/09638180.2015.1009120>

12 Ahmed, A.S., Neel, M., & Wang, D. (2013). Does mandatory adoption of IFRS improve accounting quality? Preliminary evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1344–1372. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2012.01193.x>

13 Zeghal, D., & Mhedhbi, K. (2006). An analysis of the factors affecting the adoption of international accounting standards by developing countries. *The International Journal of Accounting*, 41(4), 373–386. <https://doi.org/10.1016/j.intacc.2006.09.009>

14 Judge, W., Li, S., & Pinsker, R. (2010). National adoption of international accounting standards: An institutional perspective. *Corporate Governance: An International Review*, 18(3), 161–174. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8683.2010.00798.x>

15 Isaeva, K. (2019). Financial reporting quality and investor protection in Kazakhstan: The role of IFRS adoption. *Emerging Markets Review*, 38, 123–142. <https://doi.org/10.1016/j.ememar.2018.11.005>

16 Djalilov, K., Burkhanov, A., & Ibragimov, M. (2020). IFRS adoption and bank performance in Uzbekistan: Evidence from a transition economy. *Journal of Central Asian Economics*, 12(2), 45–68.

17 Xolmatov, D., & Shodiyev, B. (2019). Audit sifati va moliyaviy axborot ishonchlliligi: O'zbekiston misolida. *Audit va moliyaviy tahlil*, 2019(3), 18–29.

18 Mirzayev, E., & Karimov, A. (2023). O'zbekistonda korporativ boshqaruv va ichki audit: yangi tendensiyalar. *Iqtisodiyot va Innovatsion Texnologiyalar*, 2023(1), 67–81. https://doi.org/10.55439/EIT/vol2023_iss1_a7

o'tkazilgan strukturlangan intervyular. Davlat statistika qo'mitasi va Iqtisodiyoy va moliya vazirligi ma'lumotlari qo'shimcha tasdiqlash uchun jalb qilindi.

Tadqiqotda quyidagi asosiy o'zgaruvchilar ishlatildi (1-jadval):

1-jadval. Tadqiqotda foydalanilgan asosiy o'zgaruvchilar¹⁹

O'zgaruvchi	Ta'rif	O'lchov birligi	Kutilgan ta'sir
IFRS_SCORE	MHXS talablarini bajarish darajasi	0–100 bal	Mustaqil
TRANSPARENCY	Moliyaviy shaffoflik indeksi	0–100 bal	Ijobiy (+)
AUDIT_QUALITY	Audit sifati indeksi (Big-4, xulosalar)	0–10 bal	Ijobiy (+)
INV_CONF	Investorlar ishonchi ko'rsatkichi	% o'zgarish	Ijobiy (+)
CREDIT_RISK	Kredit xavfi (Altman Z-score)	Raqamli	Salbiy (-)
FIN_ERROR	Moliyaviy xatolar soni va hajmi	Son va %	Salbiy (-)
FIRM_SIZE	Korxonalar hajmi (log-aktivlar)	Log(so'm)	Nazorat
LEVERAGE	Moliyaviy leveraj (Qarz/Kapital)	Nisbat	Nazorat

Tadqiqotda quyidagi statistik usullar qo'llanildi: (1) tasviriy statistika — o'rtacha, standart og'ish, median, minimal va maksimal qiymatlar; (2) korrelyatsion tahlil (Pearson) — o'zgaruvchilar orasidagi chiziqli bog'liqlikni aniqlash; (3) ko'p o'zgaruvchili regressiya tahlili (OLS) — MHXS joriy etish darajasining moliyaviy ko'rsatkichlarga mustaqil ta'sirini baholash; (4) panel ma'lumotlari modeli (Fixed Effects va Random Effects); (5) Farq-farqda usuli (Difference-in-Differences, DiD) — MHXS joriy etish sababiy ta'sirini identifikatsiya qilish.

Barcha statistik tahlillar Stata 17.0 va R 4.3 dasturlari yordamida bajarildi. Regressiya modelining asosiy spetsifikatsiyasi:

$$Y_{it} = \alpha + \beta_1 \cdot \text{IFRS_SCORE}_{it} + \beta_2 \cdot \text{AUDIT_QUALITY}_{it} + \beta_3 \cdot \text{FIRM_SIZE}_{it} + \beta_4 \cdot \text{LEVERAGE}_{it} + \gamma_i + \delta_t + \varepsilon_{it}$$

bunda: Y_{it} — natija o'zgaruvchisi (TRANSPARENCY, INV_CONF, CREDIT_RISK, FIN_ERROR); γ_i — korxonalar effekti; δ_t — vaqt effekti; ε_{it} — xatolik haddi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotga jalb qilingan 80 ta korxonalar bo'yicha asosiy o'zgaruvchilarning tavsifiy statistikasi quyida keltirilgan (2-jadval):

2-jadval. Tadqiqot o'zgaruvchilari bo'yicha tavsifiy statistika²⁰ (n=80, 2019–2023)

O'zgaruvchi	O'rtacha	Std. og'ish	Min	Median	Max
IFRS_SCORE (bal)	62,4	18,3	24,0	65,5	98,0
TRANSPARENCY (bal)	54,7	21,6	18,0	57,0	96,0
AUDIT_QUALITY (bal)	6,8	1,9	2,0	7,2	10,0
INV_CONF (%)	34,2	12,7	8,0	35,0	67,0
CREDIT_RISK (Altman Z)	2,41	0,87	0,92	2,38	4,85
FIN_ERROR (son)	3,7	2,4	0	3,0	12,0
FIRM_SIZE (log so'm)	11,42	1,18	9,21	11,35	14,07
LEVERAGE (nisbat)	0,48	0,22	0,04	0,47	1,12

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, MHXS joriy etish darajasi (IFRS_SCORE) o'rtacha 62,4 ball bo'lib, bu standartni to'liq bajarish darajasining 62,4% ini tashkil etadi. Shaffoflik ko'rsatkichi esa o'rtacha 54,7 ball — sezilarli yaxshilanish salohiyati borligini ko'rsatadi. Kredit xavfi Altman Z-skorining o'rtacha qiymati 2,41 bo'lib, "kulrang zona" (1,81–2,99) da joylashgan, ya'ni umuman olganda korxonalar moliyaviy barqarorligining yetarli emasligi haqida signal beradi.

¹⁹ Manba: muallif ishlanmasi.

²⁰ Manba: muallif ishlanmasi.

Regressiya tahlili natijalari MHXS joriy etish darajasi bilan moliyaviy shaffoflik o'rtasida statistik jihatdan muhim va musbat bog'liqlik mavjudligini isbotladi. Natijalar Barth va boshq. va Daske va boshq. kabi xalqaro tadqiqotlarning xulosalarini O'zbekiston uchun ham tasdiqlaydi (3-jadval):

3-jadval. Regressiya tahlili natijalari: MHXS va moliyaviy shaffoflik²¹ (Fixed Effects, 2019–2023)

O'zgaruvchi	Koeffitsient (β)	Std. xato	t-statistika	p-qiyamat	Ahamiyatlilik
IFRS_SCORE	0,347***	0,062	5,60	0,000	***
AUDIT_QUALITY	0,283***	0,071	3,99	0,000	***
FIRM_SIZE	0,112**	0,054	2,07	0,041	**
LEVERAGE	-0,089*	0,048	-1,85	0,068	*
SECTOR (Moliya)	0,204**	0,097	2,10	0,039	**
SECTOR (Sanoat)	0,143*	0,082	1,74	0,085	*
Doimiy haddi (α)	18,42***	4,21	4,37	0,000	***
R ² (umumiy)	0,641				
Kuzatuvlar soni	400				

Izoh: * $p < 0,10$; ** $p < 0,05$; *** $p < 0,01$. Bog'liq o'zgaruvchi: TRANSPARENCY bali.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, MHXS bajarilish balining 1 birlikka oshishi moliyaviy shaffoflik ko'rsatkichini o'rtacha 0,347 birlikka oshiradi ($\beta = 0,347$, $p < 0,01$). Audit sifatining ta'siri ham statistik jihatdan muhim ($\beta = 0,283$, $p < 0,01$). $R^2 = 0,641$ bo'lishi modelning ancha kuchli izohlov quvvatiga ega ekanligini ko'rsatadi.

DiD tahlili natijalari ko'rsatdiki, MHXSlarini to'liq joriy etgan korxonalar guruhi ($n = 37$) qisman joriy etgan nazorat guruhi ($n = 43$) bilan taqqoslaganda barcha asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha statistik jihatdan muhim ijobiy farqlarni namoyon etdi (4-jadval):

4-jadval. DiD tahlil natijalari: MHXS to'liq joriy etish ta'siri²²

Ko'rsatkich	Davolash guruhi (MHXS to'liq)	Nazorat guruhi (MHXS qisman)	Farq (DiD)	p-qiyamat
Shaffoflik o'sishi (%)	+34,7%	+8,2%	+26,5%	0,001***
Investorlar ishonchi (+%)	+28,3%	+9,1%	+19,2%	0,003***
Kredit xavfi kamayishi (%)	-19,5%	-4,7%	-14,8%	0,008***
Moliyaviy xatolar kamayishi (%)	-41,2%	-12,3%	-28,9%	0,000***
Kapital xarajati kamayishi (%)	-8,4%	-1,2%	-7,2%	0,012**

Izoh: ** $p < 0,05$; *** $p < 0,01$. DiD = Davolash-Nazorat o'rtasidagi farqning farqi (2019→2023).

Eng muhim topilma — moliyaviy xatolar sonining 41,2% ga kamayishi. Bu natija audit sifatini oshirish orqali erishildi: davolash guruhidagi korxonalarining 73% i Big-4 yoki yirik mahalliy audit firmalaridan foydalangan, nazorat guruhida esa bu ko'rsatkich 28% ni tashkil etdi. Becker va boshq.²³ va Francis va boshq.²⁴ tomonidan aniqlangan "yuqori sifatli audit — daromadlarni boshqarishning kamayishi" munosabati O'zbekiston uchun ham tasdiqlandi.

Intervyular va so'rovnomalarda asosida MHXS joriy etishdagi asosiy to'siqlar aniqlanib, ularning ahamiyatlilik darajasi bo'yicha reytingi tuzildi (5-jadval):

21 Manba: muallif ishlanmasi.

22 Manba: muallif ishlanmasi.

23 Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., & Subramanyam, K.R. (1998). The effect of audit quality on earnings management. Contemporary Accounting Research, 15(1), 1–24. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.1998.tb00547.x>

24 Francis, J.R., Michas, P.N., & Yu, M.D. (2013). Office size of Big 4 auditors and client restatements. Contemporary Accounting Research, 30(4), 1626–1661. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12011>

5-jadval. MHXS joriy etishdagi to'siqlar va ularning tarqalishi²⁵ (n=80)

To'siq turi	Ta'sir ko'rsatgan korxonalar (%)	O'rtacha jiddiylik (1–5)	Tarmoq bo'yicha eng ko'p
Malakali kadrlar yetishmasligi	78,8%	4,3	Sanoat, Qurilish
Ichki auditning zaif tashkil etilishi	66,3%	4,0	Sanoat, Energetika
MHXS bilimlarining yetarli emasligi	71,3%	4,1	Barcha tarmoqlar
Dasturiy ta'minot muammolari	63,8%	3,8	Savdo, Qurilish
Xarajatlarning yuqoriligi	56,3%	3,6	Kichik va o'rta
Tartibga solish organlari chalkashligi	48,8%	3,4	Barcha tarmoqlar
Boshqaruvning e'tiborsizligi	41,3%	3,2	Davlat korxonalari
Ma'lumotlar bazasining yetarli emasligi	37,5%	2,9	Savdo, Moliya

Tadqiqot natijalari MHXS standartlarini samarali joriy etish O'zbekiston korxonalari uchun sezilarli moliyaviy va institutsional foyda keltirishi mumkinligini empirik jihatdan isbotladi. Moliyaviy shaffoflikning 34,7 % ga oshishi global o'rtacha (20–30 %) bilan mos keladi (Barth va boshq., Daske va boshq.). Bu esa O'zbekiston sharoiti global tendensiyalardan tubdan farq qilmasligini ko'rsatadi.

Audit sifatining moliyaviy ko'rsatkichlarga mustaqil ta'siri ($\beta = 0,283$) ayniqsa muhim topilma. Bu Becker va boshq. va Francis va boshq. tadqiqotlari bilan mos keladi: yuqori sifatli audit moliyaviy hisobotning ishonchligini oshiradi va kapital xarajatlarini kamaytiradi. O'zbekiston uchun bu ayniqsa muhim, chunki investitsiya muhitini yaxshilash davlatning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Muallif bu yerda qo'shimcha ta'kidlamochiki, audit sifati faqat Big-4 firmalarini jalb etish bilan emas, balki mahalliy audit firmalarini sertifikatlash va professional standartlarga rioya etilishini ta'minlash orqali ham oshirish mumkin.

Tadqiqotda aniqlangan eng muhim rivojlanish yo'nalishi — malakali kadrlar salohiyatini yanada oshirish (78,8 %). Moliya vazirligi ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yil holatida mamlakatda MHXS bo'yicha sertifikatlangan mutaxassislar soni 2 847 kishini tashkil etdi, bu esa taxminiy talab (15 000–18 000 kishi)ning 15–19 %ini qoplaydi va mazkur yo'nalishda salohiyatni yanada kengaytirish imkoniyati mavjudligini ko'rsatadi. Toshmatov va Umarov ham o'z tadqiqotlarida ushbu yo'nalishni tizimli rivojlantirishning muhim omili sifatida ko'rsatgan.

Muallif fikricha, sifatli kadrlar yetishtirish uchun universitetlar va korporativ sektorning uzoq muddatli hamkorligi zarur — bu borada Qozog'istonning ACCA bilan hamkorlik tajribasi o'rganishga loyiq.

Tadqiqot moliyaviy xatolarning 41,2 % ga kamayishida ichki audit tizimini yaxshilashning hal qiluvchi roli borligini aniqladi. Bu Krishnan²⁶ va Prawitt va boshq.²⁷ tomonidan aniqlangan natijalarga mos keladi: kuchli ichki audit moliyaviy hisobot sifatini sezilarli darajada oshiradi. Mirzayev va Karimov O'zbekiston uchun shunga o'xshash xulosaga kelgan va ichki auditning korporativ boshqaruvdagi rolini kuchaytirish zarurligini ta'kidlagan. Muallif bu pozitsiyani to'liq qo'llab-quvvatlaydi.

Mintaqadagi qo'shni davlatlar tajribasi O'zbekiston uchun muhim saboqlar beradi. Isaeva Qozog'iston misolida MHXSni joriy etishning moliyaviy shaffoflikka ijobiy ta'sirini ko'rsatgan; Qozog'iston 2018-yilga kelib aksiyadorlik jamiyatlarining 89 % ini to'liq hisobotga o'tkazishga erishgan. Bu jarayonning asosiy omillari: (1) davlat moliyaviy qo'llab-quvvatlashi; (2) ACCA bilan hamkorlik; (3) maxsus monitoring markazi.²⁸

Gruziya tajribasi ham e'tiborga loyiq: Lort'kipanidze va Janjalia ta'kidlaganidek, Gruziyada MHXS joriy etilgandan so'ng to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar 31 % ga oshgan. Bu O'zbekistonda ham investitsiya muhitini yaxshilash uchun MHXSni samarali amalga oshirishning muhimligini yana bir bor tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot MHXSlarini samarali joriy etish O'zbekiston korxonalari uchun moliyaviy shaffoflikni (34,7 %), investorlar ishonchini (28,3 %) oshirishda va kredit xavfini (19,5 %), moliyaviy xatolarni (41,2 %) kamaytirishda muhim rol o'ynashini empirik jihatdan isbotladi. Audit sifatining mustaqil musbat ta'siri ham

25 Manba: muallif ishlanmasi.

26 Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The Accounting Review*, 80(2), 649–675. <https://doi.org/10.2308/accr.2005.80.2.649>

27 Prawitt, D.F., Smith, J.L., & Wood, D.A. (2009). Internal audit quality and earnings management. *The Accounting Review*, 84(4), 1255–1280. <https://doi.org/10.2308/accr.2009.84.4.1255>

28 Lort'kipanidze, M., & Janjalia, N. (2019). Impact of IFRS implementation on FDI inflows in Georgia. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 9(4), 178–186. <https://doi.org/10.32479/ijefi.7963>

tasdiqlandi ($\beta = 0,283$, $p < 0,01$). Shu bilan birga, malakali kadrlar salohiyatini yanada rivojlantirish (78,8 %), ichki audit tizimini takomillashtirish (66,3 %) va dasturiy ta'minotni modernizatsiya qilish (63,8 %) MHXSni joriy etish samaradorligini yanada oshirishning ustuvor yo'nalishlari ekani aniqlandi.

Tadqiqot natijalari bir necha muhim ilmiy xulosalarga olib keladi. Birinchidan, O'zbekiston uchun MHXSni joriy etishning samarali bo'lishi uchun faqat qonuniy majburiyat yetarli emas — Christensen va boshq. ta'kidlaganidek, tegishli institutsional insentivlar zarur. Ikkinchidan, Djalilov va boshq. tomonidan bank sektori uchun aniqlangan ijobiy dinamika real sektorda ham tasdiqlanmoqda. Uchinchidan, mintaqa bo'yicha Isaeva xulosalari bilan yaqinlik O'rta Osiyo mamlakatlari o'rtasida umumiy qonuniyatlar mavjudligidan dalolat beradi.

Amaliy tavsiyalar:

Kadrlar salohiyatini oshirish: Moliya vazirligi, ACCA va xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda MHXS bo'yicha davlat tomonidan moliyalashtiriladigan sertifikatlash dasturlarini kengaytirish (maqsad: 2027-yilga qadar 5 000 ta yangi sertifikatlangan mutaxassis).

Dasturiy ta'minot bazasini rivojlantirish: MHXSga moslashtirilgan mahalliy ERP tizimlarini import qilishga imtiyozli bojxona shartlarini joriy etish; kichik va o'rta korxonalar uchun subsidiyalangan bulutli buxgalteriya xizmatlarini taqdim etish.

Ichki audit tizimini majburiy mustahkamlash: barcha aksiyadorlik jamiyatlarida sertifikatlangan ichki auditorlar mavjudligini huquqiy jihatdan majburiy qilish; audit qo'mitalari tarkibida mustaqil a'zolar ulushini 50 % ga yetkazish.

Monitoring va nazoratni kuchaytirish: Moliya vazirligi qoshida MHXS monitoring markazi tashkil etish; MHXS bo'yicha talablarni bajarmaydigan korxonalarga differensial jarima tizimini joriy etish.

Ilmiy-amaliy hamkorlikni rivojlantirish: oliy ta'lim muassasalari va korporativ sektorni bog'laydigan yillik MHXS forumini o'tkazish; O'zbekiston MHXS tadqiqot markazini tashkil etish.

Tadqiqotning asosiy cheklavlari quyidagilardan iborat: birinchi, tanlanma hajmi ($n = 80$) nisbatan kichik bo'lib, asosan yirik va fond birjasida ro'yxatdan o'tgan korxonalarni qamrab olgan — natijalar kichik va o'rta korxonalarga to'liq tatbiq qilib bo'lmasligi mumkin. Ikkinchi, MHXSni joriy etish sifatini baholash uchun ishlatilgan IFRS_SCORE indeksining tuzilishi subyektiv elementlarni o'z ichiga oladi.

Kelajak tadqiqotlar uchun quyidagi yo'nalishlar tavsiya etiladi: (1) kichik va o'rta korxonalar bo'yicha alohida tadqiqot; (2) mahalliy standartlar va MHXS o'rtasidagi tafovutlarning ta'sirini aniqlash; (3) MHXSni joriy etishning soliq majburiyatlari va budjet tushumi bilan munosabatini o'rganish; (4) Qozog'iston va Gruziya bilan qiyosiy panel tadqiqoti.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ahmed, A.S., Neel, M., & Wang, D. (2013). Does mandatory adoption of IFRS improve accounting quality? Preliminary evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1344–1372. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2012.01193.x>
2. Armstrong, C.S., Barth, M.E., Jagolinzer, A.D., & Riedl, E.J. (2010). Market reaction to the adoption of IFRS in Europe. *The Accounting Review*, 85(1), 31–61. <https://doi.org/10.2308/accr.2010.85.1.31>
3. Barth, M.E., Landsman, W.R., & Lang, M.H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of Accounting Research*, 46(3), 467–498. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00287.x>
4. Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., & Subramanyam, K.R. (1998). The effect of audit quality on earnings management. *Contemporary Accounting Research*, 15(1), 1–24. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.1998.tb00547.x>
5. Christensen, H.B., Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption? *European Accounting Review*, 24(1), 31–61. <https://doi.org/10.1080/09638180.2015.1009120>
6. Daske, H., Hail, L., Leuz, C., & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research*, 46(5), 1085–1142. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00306.x>
7. Djalilov, K., Burkhanov, A., & Ibragimov, M. (2020). IFRS adoption and bank performance in Uzbekistan: Evidence from a transition economy. *Journal of Central Asian Economics*, 12(2), 45–68.
8. Francis, J.R., Michas, P.N., & Yu, M.D. (2013). Office size of Big 4 auditors and client restatements. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1626–1661. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12011>
9. Hail, L., & Leuz, C. (2006). International differences in the cost of equity capital: Do legal institutions and securities regulation matter? *Journal of Accounting Research*, 44(3), 485–531. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2006.00209.x>

10. Isaeva, K. (2019). Financial reporting quality and investor protection in Kazakhstan: The role of IFRS adoption. *Emerging Markets Review*, 38, 123–142. <https://doi.org/10.1016/j.ememar.2018.11.005>
11. Judge, W., Li, S., & Pinsker, R. (2010). National adoption of international accounting standards: An institutional perspective. *Corporate Governance: An International Review*, 18(3), 161–174. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8683.2010.00798.x>
12. Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The Accounting Review*, 80(2), 649–675. <https://doi.org/10.2308/accr.2005.80.2.649>
13. Leuz, C., & Verrecchia, R.E. (2000). The economic consequences of increased disclosure. *Journal of Accounting Research*, 38(Supplement), 91–124. <https://doi.org/10.2307/2672910>
14. Lort'kipanidze, M., & Janjalia, N. (2019). Impact of IFRS implementation on FDI inflows in Georgia. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 9(4), 178–186. <https://doi.org/10.32479/ijefi.7963>
15. Mirzayev, E., & Karimov, A. (2023). O'zbekistonda korporativ boshqaruv va ichki audit: yangi tendensiyalar. *Iqtisodiyot va Innovatsion Texnologiyalar*, 2023(1), 67–81. https://doi.org/10.55439/EIT/vol2023_iss1_a7
16. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2023). O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Toshkent: Milliy statistika qo'mitasi nashriyoti.
17. Zeghal, D., & Mhedhbi, K. (2006). An analysis of the factors affecting the adoption of international accounting standards by developing countries. *The International Journal of Accounting*, 41(4), 373–386. <https://doi.org/10.1016/j.intacc.2006.09.009>
18. Xolmatov, D., & Shodiyev, B. (2019). Audit sifati va moliyaviy axborot ishonchliligi: O'zbekiston misolida. *Audit va moliyaviy tahlil*, 2019(3), 18–29.
19. Prawitt, D.F., Smith, J.L., & Wood, D.A. (2009). Internal audit quality and earnings management. *The Accounting Review*, 84(4), 1255–1280. <https://doi.org/10.2308/accr.2009.84.4.1255>
20. Rakhimov, A., Yusupov, B., & Komilov, S. (2022). Moliyaviy hisobot sifati va investitsiya muhiti: O'zbekiston tajribasi. *Iqtisodiyot va Innovatsion Texnologiyalar*, 2022(4), 112–128. https://doi.org/10.55439/EIT/vol2022_iss4_a14
21. Sodiqov, A., & Nazarov, F. (2021). MHXS standartlari va O'zbekistonda moliyaviy hisobotning transformatsiyasi. *Moliya va bank ishi*, 3(1), 22–35.
22. Toshmatov, Sh., & Umarov, H. (2020). Buxgalteriya hisobotida xalqaro standartlarga o'tish: muammolar va yechimlar. *O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi*, 2020(2), 44–58.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>